

Discurs în cadrul Adunării generale dedicată consemnării a 149 de ani de la fondarea Academiei Române

Onorat președinte al Academiei Române, **academician Ionel-Valentin Vlad**,
Excelență Președintele României, domnul **Klaus Werner Iohannis**
Prim-ministru al Guvernului României, domnul **Victor Ponta**
PF Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române
Sorin Mihai Cîmpeanu, Ministrul Educației și Cercetării Științifice
Ionuț Vulpescu, Ministrul Culturii
Distinși membrii ai Academiiilor Române și Moldova,

Evenimentul de astăzi, după cum a menționat ieri la întâlnirea de la curtea regala, Alteța Sa Principele Radu, este o repetiție generală a omagierii activității Academiei Române timp de un secol și jumătate. Și în numele comunității științifice din Republica Moldova, membrilor Academiei de Științe a Moldovei care sunt astăzi prezenți la eveniment vă felicităm cordial și suntem bucuroși să consemnăm alături de Domniile Voastre ziua în care cunoașterea și intelectualitatea a căpătat un statut de simbol național în România, de altfel la fel ca și în Basarabia.

După cum s-a menționat, la 1 aprilie 1866, la București a fost semnat decretul de întemeiere a *Societății Literare Române* – actul unei instituții academice prin care se concretizau faptele unei întregi generații de cărturari. Ulterior, devenind Societatea academică română, apoi adjudecând pe bună dreptate forma organizatorico-managerială de Academie Română, constituind cel mai înalt for național de consacrare științifică și culturală, care reunește personalități din țară și străinătate cu realizări deosebite în științe, litere, arte și în alte domenii ale cunoașterii și spiritului.

Fără îndoială, înființarea unei instituții de cultură și de știință în România modernă a fost precedată de multiple eforturi constante, ale căror începuturi pot fi urmărite în secolele anterioare. Totuși, cea mai desăvârșită formă de organizare a intelectualității române este o instituție care avea să adune de pretutindeni personalități proeminente ale vieții intelectuale și care avea să-și asume un rol preponderent de acțiune de frunte pentru progresul general al țării. Rolul, care este atribuit astăzi Academiei Române, prin excelența sa, s-a

realizat de membrii acesteia.

Inițial, mai mult de jumătate dintre membrii fondatori erau scriitori sau filologi. Vreau să reiterez, un fapt istoric de însemnătate pentru noi, că printre acești 21 de membri fondatori, 3 au fost din Basarabia: scriitorul Alexandru Hâjdău, agronomul și omul politic Ștefan Gonata, scriitorul și traducătorul Constantin Stamati. Actualmente, Academia este omniprezentă în viața economică, socială și culturală a României, menținându-și funcția esențială de cultivare și promovare a științei și culturii naționale și universale, precum și a istoriei, limbii și literaturii române.

Pentru a cinsti însemnătatea acestui eveniment, Academia de Științe a Moldovei este alături de Domniile Voastre. În sală sunt prezenți membrii Academiei de Științe din Moldova: academicianul Ion Tighineanu, prim-vicepreședinte a Academiei din Moldova, academicianul și maestrul Eugen Doga, academicianul Ion Bostan, rectorul Universității Tehnice din Moldova, academicianul Mihai Cimpoi, academicianul Nicolae Dabija, academicianul Aurelian Gulea, coordonatorul Secției de Științe a Naturii și Vieții, academicianul Ion Toderaș, directorul Institutului de Zoologie, academician Valeriu Rudic, directorul Institutului de Microbiologie și Biotehnologie, și academicianul Stanislav Groppa, proaspăt vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei.

Onorați academicieni,

Astăzi, cooperarea academică moldo-română este la o turație extrem de înaltă. În spațiul comunitar, este cunoscută și axiomatică participarea noastră comună în competițiile europene. Din cele 58 de proiecte câștigate de savanții noștri în Programul Cadru 7 al Uniunii Europene, 38 au fost cu participarea cercetătorilor din România. Efectuăm un schimb echivalent de cercetători, utilizăm infrastructura de cercetare de care dispunem și mergem într-un pas spre integrarea plenară în spațiul european de cercetare, acolo unde dispar barierele de ordin politico-juridic și există o circulație liberă a cunoașterii. În acest areal, spre care tindem, ne putem manifesta plenar ca oameni de creație și știință.

Înainte de a veni la București, am participat la ședința Parlamentului European, la Reuniunea de nivel înalt a reprezentanților Spațiului European de Cercetare și statelor din cadrul Parteneriatul European de Vecinătate Sudică și Estică, unde am prezentat progresele și dinamica participării comunității științifice a Republicii Moldova la programele comunitare, precum și transformările care s-au produs la nivel național în procesul de asociere la spațiul european. Participanții și oficialii au remarcat succesele noastre, iar cel mai îmbucurător, a fost menționată, în repetate rânduri, legătura durabilă pe care o au comunitățile noastre științifice – fapt ce demonstrează că unitatea științifică în acest spațiu este o realitate la nivel european.

Totodată, în lumina proceselor geopolitice regionale, în unanimitate, toți au conștientizat rolul pe care îl are știința pentru redresarea și diminuarea derapajelor economice și sociale. Consider esențial ca să consolidăm această dimensiune a diplomației științifice și să promovăm știința ca o putere subtilă, edificatoare de soluții și să nu uităm de dezideratul activității științifice nu doar în scopul excelenței, ci și în calitate de forță care consolidează societatea, creează locuri de muncă inteligente și contribuie la bunăstarea tuturor. Este în exclusivitate prerogativa noastră, a oamenilor de știință, cultură și artă să bătătorim căile nevăzute și să le deschidem pentru cei tineri, care vor continua cauza noastră nobilă.

Acest deziderat, acceptat plenar de către savanți și adesea neglijat sau ignorat de către oamenii politici sau societate, poate fi transformat în realitate. Pentru această cauză este necesar să ne consolidăm eforturile noastre comune.

Am început această activitate de ceva timp, iar în ultimele decenii mai mulți membri ai Academiei din Moldova au devenit membri ai Academiei Române și vice-versa. Recent la Chișinău am continuat tradiția între Academiile noastre. Corpul academic moldav în unanimitate a decis completarea rândurilor membrilor de onoare de un savant prin excelență și chimist notoriu, vicepreședinte al Academiei Române, academician Bogdan C. Simionescu și un mare istoric al spațiului românesc, academicianul AR, rectorul Universității din Cluj, prof. Ioan Aurel Pop. Sperăm să-i avem membri de onoare ai Academiei Romane și pe marele compozitor al Basarabiei, născut în Transnistria, acad. Eugen Doga, rectorul UTM, acad.

Ion Bostan și alte mari personalități, care sunt prezenți astăzi la această reuniune și care au contribuit la dezvoltarea științei în spațiul românesc.

Sperăm că vom avea clarviziune și în viitor, vom construi mai departe o tradiție prin care vom recunoaște mutual meritele și excelența savanților de pe ambele maluri ale Prutului, contribuind la unitatea spațiului științific românesc.

Distins for academic,

Societățile noastre se confruntă cu o multitudine de provocări și probleme, care se perpetuează în timp și vin să conteste adevăruri științifice incontestabile de natură istorică, lingvistică și culturală. Consider că este de datoria noastră să cinstim memoria savanților consacrați forului științific român și să onorăm tradițiile academice prin consecvență și desăvârșire. În acest fel, vom afirma însemnătatea și valoarea pe care o au instituțiile academice de importanță națională – Academia Română și Academia de Științe a Moldovei

Onorați academicieni,

Suntem onorați să fim astăzi în Aula Academiei Române să consemnăm împreună acest eveniment important pentru știința și cultura națională română, precum și spațiul internațional, iar în final vin cu un mesaj de felicitare - **VIVAT, CRESCAT ET FLOREAT ACADEMIA!**

**Academician Gheorghe Duca,
Președintele Academiei de Științe a Moldovei**